

Několik vět k semináři Akademie věd ČR k Metropolitnímu plánu Prahy z 8. 2. 2017

Ing. arch. Martin Říha

Ačkoliv jsem již sedmým rokem občanem Hradce Králové a po odchodu do důchodu z Útvaru rozvoje hlavního města Prahy a odstěhování se z ní v roce 2010 jsem ztratil bezprostřední kontakt s pražským územním plánováním, sleduji nadále alespoň zpovzdálí dění kolem nového územního plánu Prahy; už jen proto, že jsem se ještě podílel na vzniku Zásad územního rozvoje Prahy jako kraje a na později (2012 - po vypořádání připomínek) nepochopitelně zavrženém konceptu nového územního plánu Prahy, zpracovaném ve 2 variantách, z roku 2010. Po primátorem Hudečkem a jeho partou provedeném puči na Útvaru rozvoje hl. m. Prahy, inspirovaném Arch. Kouckým, po kterém z ÚRM nezůstal kámen na kameni, po důsledném odříznutí původního tvůrčího týmu Arch. Szentesiové od pokračování na pracích na nově vzniklém Institutu plánování a rozvoje, a jeho nahrazení Arch. Kouckým a jeho partou, jsem pochopil, že končí nejen původní parta ODS primátora Béma na pražské radnici a její oblíbenci v řadách developerů, ale že se vlády v Praze ujímá parta TOP 09 s jinými oblíbenci, včetně dosud patrně neuspokojených developerů a na ně navázaných architektů.

Arch. Koucký se projevil jako bezskrupulózní pán, který se sice podílel jako externí spolupracovník ÚRM na onom později zatraceném konceptu, dokonce dosti podstatně ovlivnil jeho formální i obsahovou stránku, ale to mu zjevně nebránilo si do něj později kopnout. Předestřel před nové vedení města zdrcující kritiku platného územního plánu z roku 1999 a také nového stavebního zákona v části věnované územnímu plánování. Ač je bezpochyby výborným architektem v objektovém projektování, územní plánování v zákonem definované podobě považuje zjevně za relikv z dob reálného socialismu, srážející nadřazováním veřejných zájmů a přehnanou regulovaností funkčního využití a prostorového uspořádání území architektury v rozletu. Předestřel novému vedení města mnohomluvnou vizi daleko modernějšího tzv. Metropolitního plánu, jaký prý mají vyspělé metropole Západu, nesvazující kreativitu a dynamiku rozvoje města, jako tomu prý bylo a je dosud v Praze. Nabídl, že když se samospráva Prahy "osvobodí" od pout platné legislativy, od potřeby dohodnout obsah s dotčenými městskými částmi, dotčenými správními úřady památkové péče, ochrany přírody a krajiny, s nadřízenými ministerstvy pro místní rozvoj a životního prostředí, když se povznese nad komunikaci s odbornou i laickou veřejností, nahrazenou nefunkční "ozvučnou deskou" z jím vybraných odborníků, a přenechají pokračování prací jemu, stvoří jim Metropolitní plán se svým týmem, který bude daleko lepší. Že zařídí i podklady pro potřebné změny stavebního zákona, které Praha jako kraj předloží do vlády a Parlamentu, ty je schválí a Praha "konečně roztáhne křídla" k novému rozvoji. Primátor Hudeček mu bohužel tohoto "lógra" spolkl. Rozprášil tým ÚRM, který byl složen z letitých znalců Prahy i jednotlivých pražských sektorů, jejich historie i záměrů v nich, zahodil jejich zkušenost a kontakty v samosprávách městských částí, v dotčených orgánech a organizacích, kteří na konceptu plánu pracovali přes 3 roky, změnil statut útvaru na Institut plánování a rozvoje města a předal vesla stvořitele Metropolitního plánu novému týmu Arch. Kouckého. Ten si přivedl na IPR "své lidi" z Fakulty architektury ČVUT, z projektových a developerských organizací i z akademické sféry, aby za velké peníze sami stvořili nejen "novou koncepci tvorby plánu", ale namísto městských orgánů i nové zadání, které pak budou plnit, čímž utvoří vlastní Metropolitní plán "k obrazu svému". Dokončení pracovní verze plánu spadlo až do funkčního období dalšího vedení Prahy v čele s paní Krnáčovou z hnutí ANO 2011, s turbulencemi v křehké koalici, v níž roli náměstků pro územní rozvoj vykonával nejdříve Matěj Stropnický a po něm Petra Kolínská. Dnes se po zhlédnutí výsledků jejich práce ukazuje, že je to průšvih, a že Praha nebude mít patrně funkční územní plán ani do roku 2020, tedy do už třetího odloženého termínu dle postupných novel stavebního zákona. Velmi pěkně a podrobně shrnul nedostatky přístupu pořizovatele i zhotovitele Metropolitního plánu Karel Maier v článku "Urbanismus v Praze: architektura

a/nebo plánování?" v časopise Urbanismus a územní rozvoj. Už nadpisy kapitol charakterizují některé výtky k pojetí, proceduře pořízení i k obsahu: „Urbanista jako tvůrce a jako autor města“, „Urbanista jako jeden z účastníků nekonečného procesu vzniku města“, „Dvojakost pojetí urbanismu má v českém prostředí svá specifika“, „Na včasné formulování strategických cílů se u nás zapomíná“, „Příprava metropolitního plánu vznikala bez zásadní účasti veřejnosti“, „Metropolitní plán opomíjí analytické vstupy nearchitektonických profesí i kritiku“, „Neoliberální pozadí regulace dává prostor developerům“, „Územní plánování Prahy je téměř nedotčeno evropskými trendy“, a nakonec „Praha to přežije“. Výmluvné, že?

Navnaděn tímto článkem, vydal jsem se 8. 2. do Prahy na seminář Komise životního prostředí Akademie věd ČR o Metropolitním plánu Prahy. A ukázalo se, že situace je ještě daleko tristnější, než ve zmíněném článku. Nejen že Metropolitní plán v té formě a obsahu, v jakých je vyveden, nenaplnuje velkohubé sliby z dob zmocnění se této práce novými zpracovateli. Plán předpokládá další růst počtu obyvatel Prahy, přitom koncentruje přírůstek bytů i obyvatel převážně do kompaktního města, zhuštěním a zvýšením podlažnosti; přitom opomíjí fakt, že už nyní zde není v ulicích k hnutí, ani kde zaparkovat. Hledí si prostorového uspořádání základních funkčních ploch, ale nikoliv „krevního a mizního oběhu“ městského organismu – dopravní a technické infrastruktury. Ta je prý jen obslužnou funkcí a musí se přizpůsobit, jako by neměla vlastní obrovské prostorové nároky! Plán není v souladu ani s novelizovaným stavebním zákonem a má četné další nedostatky, které se budou těžce odstraňovat, nemluvě o tisících připomínek, které se opět sejdou. Plán se zjevně tvořil s daleko nižší spoluprací s městskými částmi, s dotčenými orgány i s veřejností, než bylo slibováno, a než tomu bylo u "zahozeného" konceptu. A co je nejhorší, prezentace plánu na Akademii věd ilustrovala zcela jasně, že ani s odbornou, ani s laickou veřejností se pořizovatel ani projektanti nedokáží a snad ani nechťejí domluvit. Vzniklo tak sice jistě zajímavé dílo, vhodné možná pro studium metodik v akademické sféře, ale pravděpodobně nezpůsobitelné k docílení kladných stanovisek MMR a MŽP, dalších participantů v projednání a tím i schválení jako obecně závazného nařízení, do 31. 12. 2020, jak ukládá zákon. Ale hlavně, a to tam bohužel nezaznělo, je zcela nezpůsobitelné jako podklad pro územní řízení a rozhodování, nenaplnuje potřebu stavebních úřadů, aby se o ně mohly opřít. Obsah je možná i plný dobrých úmyslů a předsevzetí, ale je stěží vymahatelný. Ve zvláštním prostředí pražských developerů se nelze ohánět zkušenostmi ze Západu, s jinou kulturou, nehledě i na tamní negativní příklady urbanistické zhovadilosti, jakou předvádí v City např. Londýn. Zatracenému konceptu z roku 2010 bylo vyčítáno, že je příliš podrobný a rigidní, že se snaží suplovat úlohu, příslušející regulačním plánům, ale v diskuzi na Akademii věd musela náměstkyně Petra Kolínská přiznat, že zvolená neurčitost a míra obecnosti Metropolitního plánu je pro územní řízení o konkrétních stavbách nedostatečná, že jevy potřebné pro rozhodování jsou rozestý po různých výkresech a vrstvách grafiky, takže si lze těžko udělat komplexní obrázek o všech vazbách záměrů a řešeného území, a budou tedy muset navazovat podrobnější regulační plány. Přitom je známo, že Praha za celou dobu existence tohoto legislativního nástroje dotáhla do schválení jediný regulační plán a i ten je „mrtvým dítětem“, podle kterého se vývoj v řešeném území nikdy neřídil a neřídí. I kdyby se podařilo Praze nějaké regulační plány zadat a dotáhnout do schválení, což při počtu rozvojových i přestavbových lokalit není v potřebném čase reálně finančně ani projektovými kapacitami – to se na ně bude s územním rozhodováním léta čekat? Nebylo tedy pojetí zavrženého konceptu praktičtější?

Nezávidím úředníkům, kteří se budou muset s tím vším poprat, uvést plán do souladu s předpisy, s potřebami obyvatel města, potřebami úředníků podle něj rozhodujících při ochraně veřejných zájmů. Sám pochybuji, že se to podaří do konce roku 2020, jak tvrdili panelisté na semináři. Tam padl jako reálnější termín konec roku 2022. Lze se obávat, že díky tomu se strhne další lavina požadavků na změny současného platného územního plánu, a Praha se ocitne ve stavu urbanistické anarchie. Možná, že to je záměr, který se podařilo díky ignorantství a hroší kůži vedoucích činitelů hlavního města konečně uskutečnit. Také proto možná, alespoň za mé přítomnosti na semináři, přítomný exprimátor Hudeček „ani nepíp“. Rád bych také věděl, zda si náměstkyně primátorky Petra Kolínská vzpomene,

jak jsem ji, ještě jako pracovník ÚRM, v roce 2010 provázel a přes hodinu trpělivě vysvětloval principy obou variant konceptu, vystaveného na dvou místech v Praze pro veřejnost po dobu 5 týdnů, se zajištěnými službami pracovníků Odboru územního plánování i Útvaru rozvoje města k případnému zodpovězení jakýchkoliv dotazů. Tenkrát ještě byla ekologickou aktivistkou a velkou kritičkou „nedostatečného projednání konceptu“ s veřejností. Přitom tenkrát jsme byli k veřejnosti daleko vstřícnější, než jsou pořizovatel i projektant v současnosti. Utvrzuje mne to v tom, že Praha a její obyvatelé mají na vedení města smůlu, protože je v jejich působení mnohem více diletantství, než je pro více než milionovou metropoli únosné.

V Hradci Králové 9. 2. 2017